

Centrum Badania
Opinii Społecznej

Opinie o demokracji

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ W czerwcu blisko dwie piąte Polaków (39%, od kwietnia spadek o 6 punktów procentowych) deklaruje zadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w naszym kraju, natomiast ponad połowa (53%, wzrost o 4 punkty) jest z niego niezadowolona.

- ▶ W styczniu odnotowaliśmy – w stosunku do pomiaru z listopada ubiegłego roku – umocnienie się postaw prodemokratycznych, które nadal się utrzymuje. Obecnie pogląd o przewadze demokracji nad innymi formami rządów podziela siedmiu na dziesięciu badanych (69%), natomiast nie zgadza się z nim niespełna jedna piąta (18%).

- ▶ Od stycznia minimalnie zmalał krytycyzm Polaków wobec rządów niedemokratycznych, choć warto podkreślić, że nadal utrzymuje się on na relatywnie wysokim poziomie. Obecnie niemal co drugi Polak jest przeciwny rządowi niedemokratycznemu (47%, od stycznia spadek o 3 punkty procentowe), natomiast ze stwierdzeniem, że niekiedy mogą być one lepsze od demokratycznych, zgadza się co trzeci (33%, wzrost o 3 punkty).

- ▶ Poziom alienacji politycznej, tzn. odsetek obywateli twierdzących, że nie ma dla nich znaczenia to, czy rządy w kraju są demokratyczne czy niedemokratyczne, jest obecnie najniższy (28%) w historii naszych badań prowadzonych od 1992 roku. Jednocześnie rejestrujemy rekordowo liczną grupę osób, którym nie jest to obojętne (63%).

Nastawienie Polaków do demokracji i ocenę jej funkcjonowania w naszym kraju badamy niemal od początku lat dziewięćdziesiątych. Uzyskane deklaracje pozwalają nie tylko określić obecny klimat dla rozwoju demokracji, tzn. stosunek obywateli do niej jako pewnej idei czy wartości, ale są również wskaźnikiem tego, jak postrzegana jest sytuacja polityczna w kraju, jak oceniana jest działalność rządu czy opozycji. Po ponad pół roku od zaprzysiężenia rządu, Prawo i Sprawiedliwość spotyka się z niemałą krytyką. Kontrowersje budzą kwestie związane z Trybunałem Konstytucyjnym oraz – w wymiarze bardziej ogólnym – styl rządzenia i tworzenia prawa. Na skutek niezadowolenia części społeczeństwa zainicjowano ruch społeczny o nazwie Komitet Obrony Demokracji, który co pewien czas organizuje demonstracje pod hasłem obrony wartości demokratycznych. W kontekście tych wydarzeń politycznych interesowało nas, czy w ostatnim czasie coś się zmieniło w nastawieniu Polaków do demokratycznych i niedemokratycznych rozwiązań politycznych, w jakim stopniu są one identyfikowane z obecnym systemem politycznym, a także, czy badani są zadowoleni z tego, jak działa demokracja w naszym kraju.

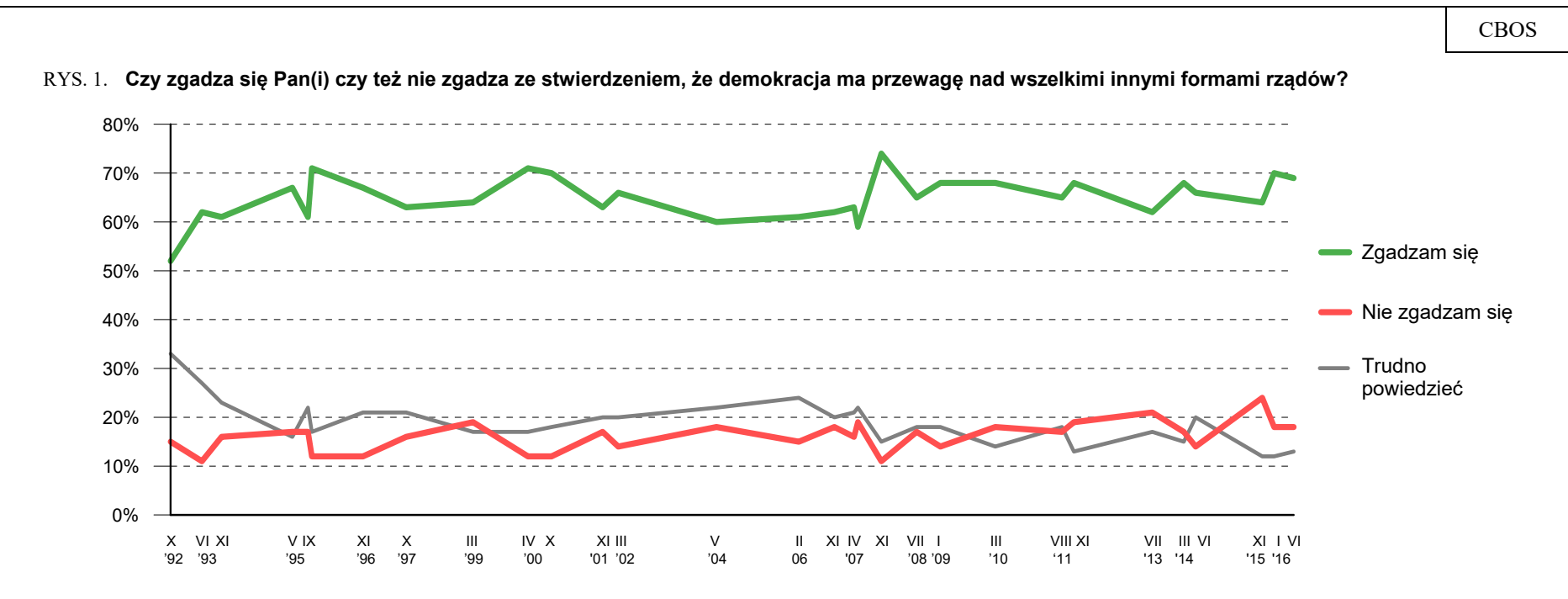
POSTAWY WOBEC DEMOKRACJI

Odkąd badamy nastawienie Polaków do demokracji, większość społeczeństwa uważa, że ma ona przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów. Przekonanie to wydaje się mocno ugruntowane, o czym świadczy stabilność opinii na ten temat. W styczniu odnotowaliśmy – w stosunku do pomiaru z listopada ubiegłego roku – umocnienie się postaw prodemokratycznych, które nadal się utrzymuje. Obecnie¹ pogląd o przewadze demokracji nad innymi formami rządów podzielił niemal siedmiu na dziesięciu badanych (69%), natomiast nie zgadza się z nim niespełna jedna piąta (18%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (313) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 czerwca 2016 roku na liczącej 1002 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów?	Wskazania respondentów według terminów badań																									
	1992	1993	1995	1997	1999	2000		2001	2002	2004	2006		2007			2008	2009	2010	2011		2013	2014		2015	2016	
	X	VI	V	X	III	IV	X	XI	III	V	II	XI	IV	V	XI	VII	I	III	VIII	XI	VII	III	VI	XI	I	VI
	w procentach																									
Zgadzam się	52	62	67	63	64	71	70	63	66	60	61	62	63	59	74	65	68	68	65	68	62	68	66	64	70	69
Nie zgadzam się	15	11	17	16	19	12	12	17	14	18	15	18	16	19	11	17	14	18	17	19	21	17	14	24	18	18
Trudno powiedzieć	33	27	16	21	17	17	18	20	20	22	24	20	21	22	15	18	18	14	18	13	17	15	20	12	12	13

Pod względem deklaracji prodemokratycznych wyróżniają się badani w wieku od 45 do 54 lat, mieszkańcy dużych i największych miast (liczących 100 tys. i więcej ludności), najlepiej wykształceni, ankietowani z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita* (2 tys. zł i więcej), a ponadto osoby o prawicowych poglądach politycznych.

Przeświadczenie o wyższości demokracji nad innymi formami rządów dominuje we wszystkich dużych elektoratach partyjnych. Najczęściej deklarują je zwolennicy Nowoczesnej, najrzadziej – choć również w znacznej większości – sympatycy ruchu Kukiz'15. Zauważalnie rzadziej niż osoby mające swoją reprezentację na scenie politycznej, demokrację jako wartość postrzegają respondenci, którzy nie wzięliby obecnie udziału w wyborach parlamentarnych.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z następującym stwierdzeniem? Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	85	11	4
PiS	75	12	13
PO	79	15	6
Kukiz'15	70	25	5
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	67	18	16
Niezamierzający głosować	49	25	26

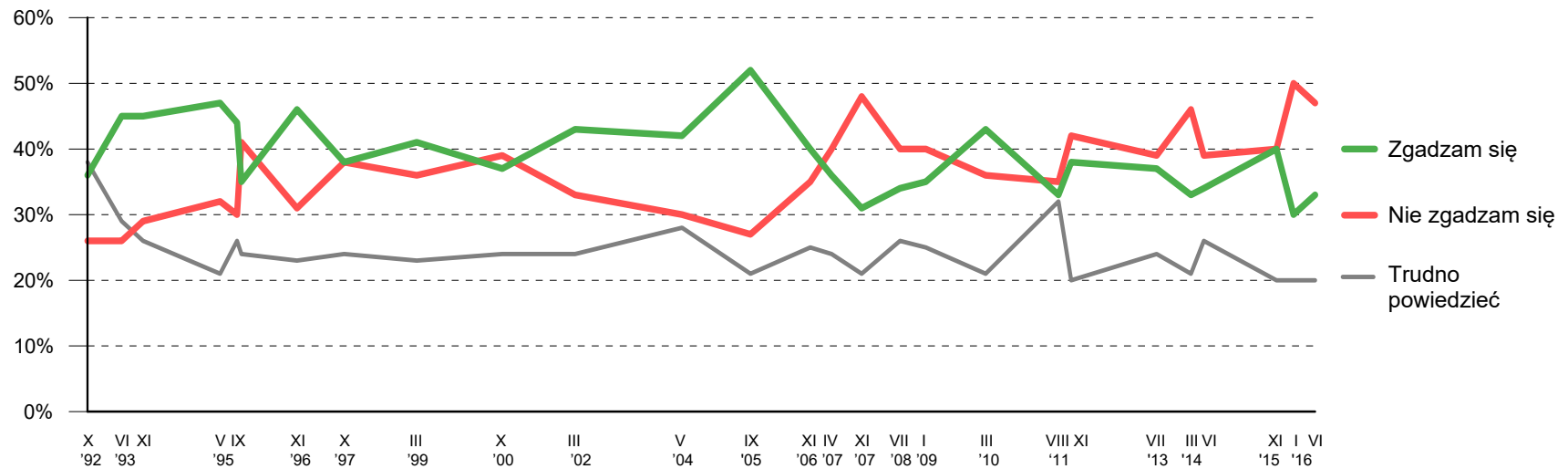
Od stycznia br. minimalnie zmalał krytycyzm Polaków wobec rządów niedemokratycznych, choć warto podkreślić, że nadal utrzymuje się on na relatywnie wysokim poziomie. Trzeba też zauważyć, że jeszcze w listopadzie ubiegłego roku opinie na temat ich dopuszczalności były podzielone: prawie tyle samo osób je akceptowało, ile odrzucało. Obecnie niemal co drugi Polak jest przeciwny rządowi niedemokratycznemu (47%, od stycznia spadek o 3 punkty procentowe), natomiast ze stwierdzeniem, że niekiedy mogą one być lepsze od demokratycznych, zgadza się co trzeci (33%, wzrost o 3 punkty).

Tabela 3

Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne?	Wskazania respondentów według terminów badań																												
	1992		1993			1995			1996	1997	1999	2000	2002	2004	2005	2006	2007		2008	2009	2010	2011		2013	2014		2015	2016	
	X	VI	XI	V	IX	X	XI	X	III	X	III	V	IX/X	XI	IV	XI	VII	I	III	VIII	XI	VII	III	VI	XI	I	VI		
	w procentach																												
Zgadzam się	36	45	45	47	44	35	46	38	41	37	43	42	52	40	36	31	34	35	43	33	38	37	33	34	40	30	33		
Nie zgadzam się	26	26	29	32	30	41	31	38	36	39	33	30	27	35	40	48	40	40	36	35	42	39	46	39	40	50	47		
Trudno powiedzieć	38	29	26	21	26	24	23	24	23	24	24	28	21	25	24	21	26	25	21	32	20	24	21	26	20	20	20		

CBOS

RYS. 2. Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne?

Z opinią, że w niektórych sytuacjach rządy niedemokratyczne mogą być lepsze od demokratycznych, częściej niż inni zgadzają się najmłodszy ankietowani, mieszkańcy małych miast (do 20 tys. ludności), natomiast przeciwnego zdania najczęściej są badani mający od 45 do 54 lat, mieszkańcy największych aglomeracji (500 tys. i więcej ludności), najlepiej wykształceni, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, a także deklarujący lewicowe poglądy polityczne.

Najwyższy poziom aprobaty niedemokratycznych rozwiązań w polityce obserwujemy wśród zwolenników ruchu Pawła Kukiza, z kolei najczęściej odrzucają je potencjalni wyborcy PO i partii Ryszarda Petru.

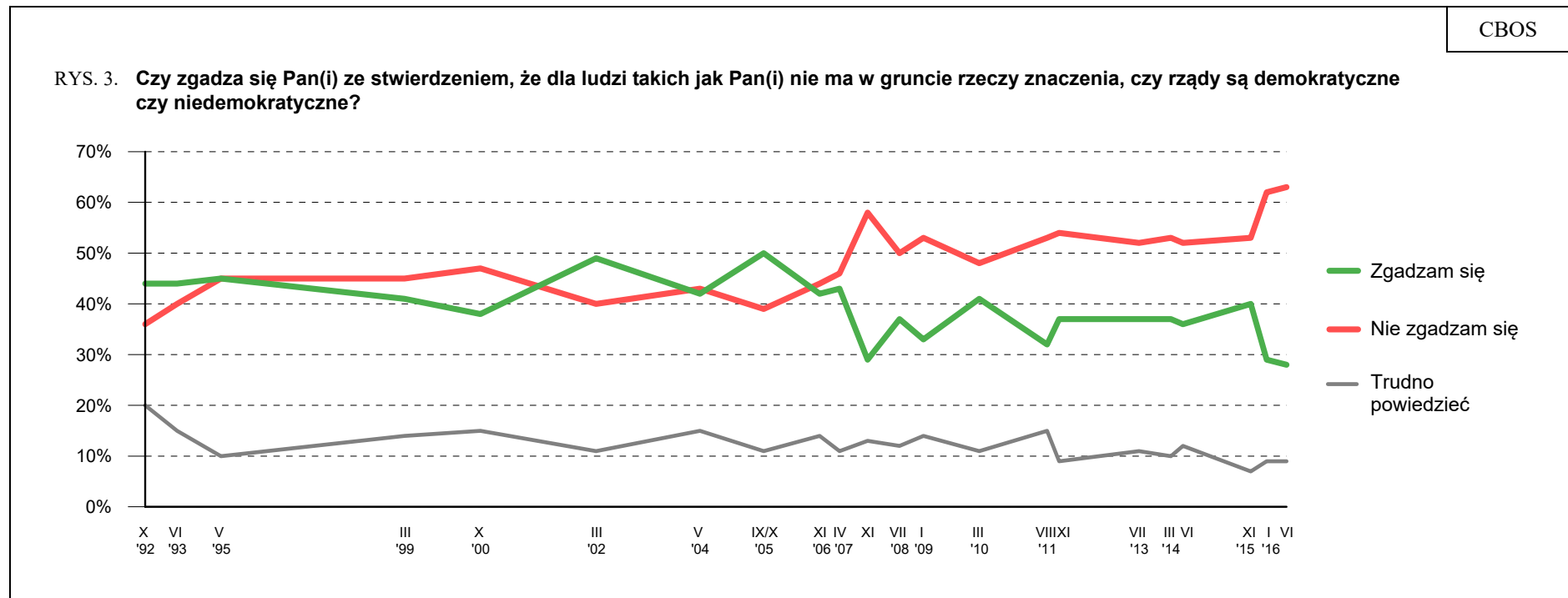
Tabela 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z następującym stwierdzeniem? Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż demokratyczne		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Kukiz'15	41	50	9
PiS	34	44	22
Nowoczesna	33	64	3
PO	25	65	10
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	32	39	29
Niezamierzający głosować	28	39	33

Jeszcze niższy niż w styczniu – a zarazem najniższy w historii naszych badań prowadzonych od 1992 roku – jest poziom alienacji politycznej, tzn. odsetek respondentów twierdzących, że nie ma dla nich znaczenia to, czy rządy w kraju są demokratyczne, czy niedemokratyczne (28%). Jednocześnie rekordowo liczna jest grupa osób, którym nie jest to obojętne (63%). Najwyższy poziom alienacji politycznej, podobnie jak znaczne przyzwolenie na rządy niedemokratyczne, odnotowaliśmy po wyborach parlamentarnych w 2005 roku. Z kolei w badaniu przeprowadzonym po przyspieszonych wyborach w 2007 roku zarejestrowaliśmy nasilenie się przeciwnych, prodemokratycznych postaw, które obserwujemy również od stycznia tego roku.

Tabela 5

Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że dla ludzi takich jak Pan(i) nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rządy są demokratyczne czy niedemokratyczne?	Wskazania respondentów według terminów badań																					
	1992	1993	1995	1999	2000	2002	2004	2005	2006	2007		2008	2009	2010	2011		2013	2014		2015	2016	
	X	VI	V	III	X	III	V	IX/X	XI	IV	XI	VII	I	III	VIII	XI	VII	III	VI	XI	I	VI
	w procentach																					
Zgadzam się	44	44	45	41	38	49	42	50	42	43	29	37	33	41	32	37	37	37	36	40	29	28
Nie zgadzam się	36	40	45	45	47	40	43	39	44	46	58	50	53	48	53	54	52	53	52	53	62	63
Trudno powiedzieć	20	15	10	14	15	11	15	11	14	11	13	12	14	11	15	9	11	10	12	7	9	9

Alienacja polityczna częściej charakteryzuje osoby najslabiej wykształcone, z gospodarstw domowych o najniższych dochodach *per capita*, mieszkańców miast średniej wielkości (od 20 000 do 99 999 ludności), a także respondentów niemających sprecyzowanych poglądów politycznych. Z kolei postawa przeciwna jest relatywnie częsta wśród osób w wieku od 25 do 34 lat, mieszkańców dużych i największych miast, badanych najlepiej wykształconych, uzyskujących najwyższe dochody *per capita*, nieuczestniczących w praktykach religijnych, a także deklarujących orientację prawicową lub lewicową.

Obojętność wobec typu rządów najczęściej wyrażają osoby, które obecnie nie wzięłyby udziału w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Najrzadziej postawę alienacji politycznej prezentują potencjalni wyborcy Nowoczesnej i PO.

Tabela 6

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z następującym stwierdzeniem? Dla ludzi takich jak Pan(i) nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rządy są demokratyczne czy niedemokratyczne		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	30	61	9
Kukiz'15	29	71	0
PO	15	82	3
Nowoczesna	9	88	3
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	32	56	12
Niezamierzający głosować	37	48	15

OCENA DEMOKRACJI

Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce jest bardziej krytyczna niż stosunek Polaków do demokracji jako pożądanego systemu politycznego. W ubiegłej dekadzie – do wyborów parlamentarnych w 2007 roku – we wszystkich pomiarach respondenci krytykujący funkcjonowanie demokracji w Polsce przeważali nad tymi, którzy oceniali je pozytywnie. Tuż po wyborach oceny się poprawiły, ale już w 2008 roku niezadowoleni znowu uzyskali przewagę nad zadowolonymi. W roku wyborczym 2011 zdania na ten temat były niemal równo podzielone – żadna z grup nie miała znaczącej przewagi, z kolei dwa lata później niezadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce wyraźnie wzrosło.

W roku 2014 osoby pozytywnie oceniające demokrację w naszym kraju w mniejszym lub większym stopniu przeważały nad oceniającymi ją negatywnie. Tuż po ostatnich wyborach parlamentarnych przewagę uzyskali respondenci rozczarowani funkcjonowaniem demokracji, co w styczniu tego roku jeszcze się nasiliło. Kwiecień przyniósł chwilową poprawę ocen, które obecnie powróciły do stanu sprzed pięciu miesięcy – w czerwcu blisko dwie piąte Polaków (39%, od kwietnia spadek o 6 punktów procentowych) deklaruje zadowolenie z funkcjonowania demokracji w naszym kraju, natomiast ponad połowa (53%, wzrost o 4 punkty) jest z niego niezadowolona.

Pozytywnie o funkcjonowaniu demokracji w Polsce wypowiada się przeważająca część zwolenników PiS, natomiast na ogół negatywnie oceniają je potencjalni wyborcy Nowoczesnej i PO, a także ponad połowa sympatyków ruchu Pawła Kukiza.

Tabela 7

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce		
	Zadowoleni	Niezadowoleni	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	71	25	4
Kukiz'15	36	59	5
PO	30	68	2
Nowoczesna	25	74	1
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	32	58	10
Niezamierzający głosować	24	59	18

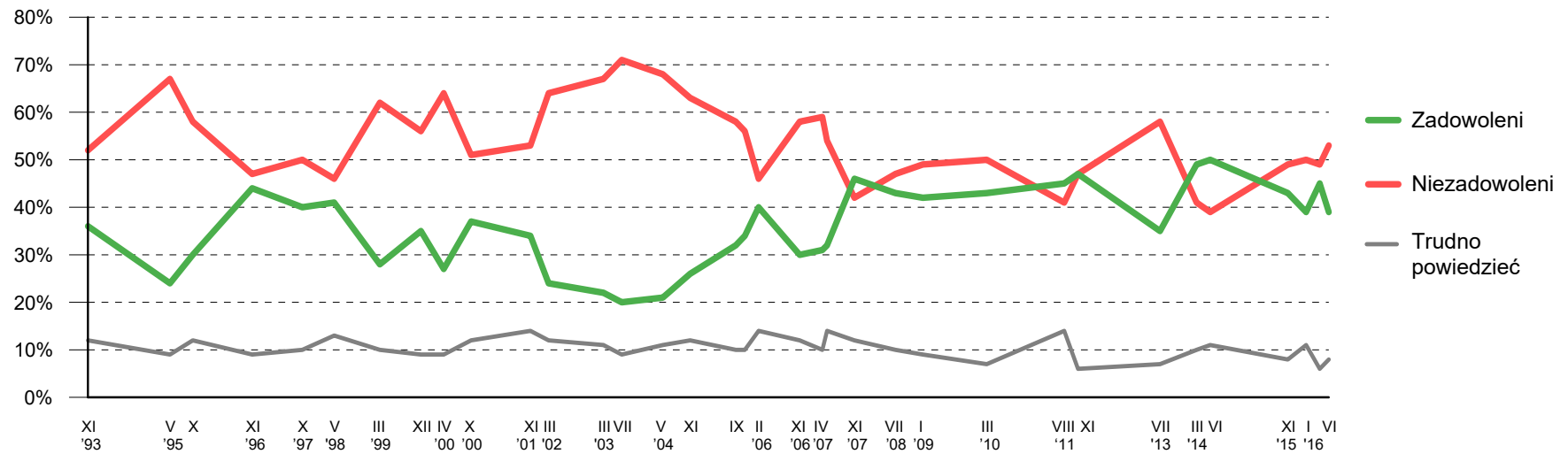
Tabela 8

Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce	Wskazania respondentów według terminów badań																						
	1993	1995		1996	1997	1998	1999		2000		2001	2002	2003		2004		2005		2006		2007		
	XI	V	X	XI	X	V	III	XII	IV	X	XI	III	III	VII	V	XI	IX/X	XI	II	XI	IV	V	XI
w procentach																							
Zadowoleni	36	24	30	44	40	41	28	35	27	37	34	24	22	20	21	26	32	34	40	30	31	32	46
Niezadowoleni	52	67	58	47	50	46	62	56	64	51	53	64	67	71	68	63	58	56	46	58	59	54	42
Trudno powiedzieć	12	9	12	9	10	13	10	9	9	12	14	12	11	9	11	12	10	10	14	12	10	14	12

Tabela 8 (cd.)

Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2008	2009	2010	2011		2013	2014		2015		2016		
	VII	I	III	VIII	XI	VII	III	VI	IV	XI	I	IV	VI
w procentach													
Zadowoleni	43	42	43	45	47	35	49	50	47	43	39	45	39
Niezadowoleni	47	49	50	41	47	58	41	39	44	49	50	49	53
Trudno powiedzieć	10	9	7	14	6	7	10	11	9	8	11	6	8

RYS. 4. Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce

Stosunkowo najlepiej funkcjonowanie demokracji w Polsce oceniają respondenci zaangażowani w praktyki religijne (uczestniczący w nich przynajmniej raz w tygodniu) oraz identyfikujący się z prawicą. Wyższy niż w innych grupach poziom zadowolenia obserwujemy również wśród osób mających 45 lat i więcej, z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub zasadniczym zawodowym, mieszkańców dużych miast oraz respondentów uzyskujących dochody *per capita* od 650 zł do 1399 zł. Z kolei pod względem niezadowolenia wyróżniają się przede wszystkim badani deklarujący lewicowe poglądy polityczne, nieuczestniczący w praktykach religijnych lub biorący w nich udział kilka razy w roku, a także respondenci mający od 35 do 44 lat, z wyższym wykształceniem, mieszkańcy małych miast, zarówno uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, jak i niezadowoleni ze swojej sytuacji materialnej.

Można zauważyć, że o ile zadowolenie z funkcjonowania demokracji w Polsce wyraźnie sprzyja przekonaniu, że ma ona przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów, o tyle nie ma ono istotnego przełożenia na dezaprobatę rozwiązań niedemokratycznych i deklarowany brak obojętności wobec tego, jaki system polityczny obowiązuje w naszym kraju – obie te postawy wydają się w znacznym stopniu niezależne od oceny jakości demokracji w Polsce.

Tabela 9

Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że:	Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce*	
	zadowoleni	niezadowoleni
	w procentach	
►demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów		
Zgadzam się	78	67
Nie zgadzam się	11	24
Trudno powiedzieć	11	10
►dla ludzi takich jak Pan(i) nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rządy są demokratyczne czy niedemokratyczne		
Zgadzam się	30	26
Nie zgadzam się	63	68
Trudno powiedzieć	7	6
►niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż demokratyczne		
Zgadzam się	35	34
Nie zgadzam się	47	50
Trudno powiedzieć	18	16

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Po ostatnich wyborach parlamentarnych nastąpiły pewne zmiany w sposobie postrzegania przez Polaków ustroju demokratycznego. Pogorszyły się oceny funkcjonowania demokracji w naszym kraju. Od listopada ubiegłego roku niezadowoleni z jej jakości górują liczebnie nad zadowolonymi. Przede wszystkim jednak wyniki tegorocznych badań wskazują na umocnienie się rangi demokracji jako swego rodzaju wartości politycznej. Najdobitniej zaznacza się to w spadku poziomu alienacji politycznej, wyrażającej się w obojętności wobec tego, jaki system polityczny obowiązuje w Polsce. Obecnie poziom alienacji politycznej jest najniższy w ostatnim ćwierćwieczu. Ponadto relatywnie silne jest przekonanie, że demokracja ma przewagę nad innymi formami rządów, krytyczny jest także stosunek do dopuszczalności rządów niedemokratycznych. Warto podkreślić, że wprawdzie opinie na ten temat różnicują w pewnym stopniu elektoraty partyjne, jednak nie ma między nimi różnic fundamentalnych.

Opracował
Michał FELIKSIAK